

**महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक
व उच्च माध्यमिक शिक्षा
मंडळ, पुणे**

विषय :- भूगोल

इयत्ता.:- अकरावी

शाखा :- कला

अभ्यासक्रम

अ.क्र.	प्रकरणाचे नाव	गुण	विकल्पासह गुण
१.	भू-हालचाली	९	१३
२.	विदारण व विस्तृत झीज	८	१३
३.	अपक्षरणाची कारके	१२	१६
४.	हवामान प्रदेश	१०	१३
५.	जागतिक हवामान बदल	८	१३
६.	महासागर साधन संपत्ती	८	११
७.	हिंदी महासागर - तळरचना आणि सामरिक महत्त्व	८	११
८.	जीवसंहती	९	१२
९.	आपत्ती व्यवस्थापन	८	१०
	एकूण	८०	११२

प्रात्यक्षिक कार्य

अ. क्र.	प्रात्यक्षिकाचे नाव
१.	अंतर्वेशन
२.	छेदरेषा काढणे
३.	स्थलनिर्देशक नकाशाची व सामासिक माहितीची ओळख
४.	स्थलनिर्देशक नकाशातील वृत्तजाळीय संदर्भाची ओळख
५.	स्थलनिर्देशक नकाशाचे विश्लेषण-भूउठाव
६.	स्थलनिर्देशक नकाशाचे विश्लेषण- जलप्रणाली
७.	स्थलनिर्देशक नकाशाचे विश्लेषण- नैसर्गिक वनस्पती
८.	हवास्थितीदर्शक नकाशांचे विश्लेषण नकाशा -१
९.	हवास्थितीदर्शक नकाशांचे विश्लेषण नकाशा -२
१०.	हवास्थितीदर्शक नकाशांचे विश्लेषण नकाशा -३
११.	GPS च्या आधारे क्षेत्र आणि परिमिती काढणे
१२.	एखाद्या ठिकाणातील मृदेचा छेद अभ्यासणे
१३.	जलप्रवाहाचा प्रवेग मोजणे
१४.	ठिकाणाचे भौगोलिक स्थान निश्चित करणे(GPS शिवाय)
१५.	रस्त्याच्या उताराचा अंदाज काढणे
	१२ ते १५ पैकी कोणत्याही दोन प्रात्यक्षिकांचे आयोजन करणे

अ. क्र.	प्रकरणाचे नाव
१.	भू-हालचाली मंद हालचाली शीघ्र हालचाल भूकंप भूकंपछायेचा प्रदेश ज्वालामुखी ज्वालामुखीय भूरूपे
२.	विदारण व विस्तृत झीज विदारणाचे प्रकार विदारणाचे महत्त्व विस्तृत झीज विस्तृत झीजेचे प्रकार
३.	अपक्षरणाची कारके अपक्षरणाची कारके आणि भूरूपे नदीचे कार्य सागरी लाटांचे कार्य वाऱ्याचे कार्य हिमनदीचे कार्य

	<p>भूजलाचे कार्य</p>
४.	<p>हवामान प्रदेश</p> <p>हवामानाचे वर्गीकरण आणि हवामान प्रदेशांचे निर्धारण (नैसर्गिक प्रदेश)</p> <p>विषुववृत्तीय वर्षावने</p> <p>मोसमी हवामान प्रदेश</p> <p>उष्ण कटिबंधीय गवताळ प्रदेश (सँव्हाना)</p> <p>उष्णकटिबंधीय ओसाड प्रदेश किंवा शुष्क हवामान प्रदेश</p> <p>भूमध्यसागरीय हवामान प्रदेश</p> <p>चीनी प्रकार किंवा आर्द्र उपोष्णकटिबंधीय हवामान प्रदेश</p> <p>मध्य-अक्षवृत्तीय प्रदेश</p> <p>तैगा किंवा उप-आर्क्टिक हवामान प्रदेश</p> <p>टुंड्रा हवामान प्रदेश</p> <p>उच्च अक्षवृत्तीय किंवा पर्वतीय प्रदेश</p>
५.	<p>जागतिक हवामान बदल</p> <p>जागतिक तापमानवाढीचे परिणाम</p> <p>हवामान बदल</p>

	<p>हवामान बदलाची कारणे</p> <p>हवामान बदल अभ्यासण्याची काही साधने</p> <p>हवामान बदल आणि भारत</p>
६.	<p>महासागर साधन संपत्ती</p> <p>महासागर तळरचना</p> <p>महासागरीय संसाधन</p> <p>महासागराचे इतर उपयोग</p> <p>महासागर कोणाच्या मालकीचे आहेत?</p> <p>आंतरराष्ट्रीय संसाधन</p> <p>सागरी प्रदूषण</p>
७.	<p>हिंदी महासागर - तळरचना आणि सामरिक महत्त्व</p> <p>हिंदी महासागराची तळ रचना</p> <p>हिंदी महासागरातील तापमान व क्षारतेचे वितरण</p> <p>हिंदी महासागरातील सागरी प्रवाह</p> <p>हिंदी महासागराचे महत्त्व</p> <p>हिंदी महासागराचे भारताच्या दृष्टीने महत्त्व</p>
८.	<p>जीवसंहती</p> <p>भू-जीवसंहती</p> <p>वर्षावनातील जीवसंहती</p> <p>उष्ण कटिबंधीय पानझडी जीवसंहती</p> <p>सँव्हाना गवताळ जीवसंहती</p>

	<p>उष्ण कटिबंधीय वा जीवसंहती ळवंटी जीवसंहती</p> <p>भूमध्यसागरी जीवसंहती (चॅपरल प्रदेश)</p> <p>समशीतोष्ण पानझड जीवसंहती</p> <p>समशीतोष्ण गवताळ जीवसंहती</p> <p>तैगा(बोरियल) जीवसंहती</p> <p>टुंड्रा जीवसंहती</p> <p>पर्वतीय जीवसंहती</p> <p>जलीय जीवसंहती</p>
९.	<p>आपत्ती व्यवस्थापन</p> <p>आपत्तींचे प्रकार</p> <p>अरिष्ट</p> <p>आपत्तीचे परिणाम</p> <p>आपत्ती व्यवस्थापन</p> <p>आपत्ती व्यवस्थापन चक्र</p>

